

Lipych L.G., Khilykha O.A., Kushnir M.A.

SOCIOLOGICAL REVIEWS OF THE ENTERPRISE EMPLOYEES AS AN INSTRUMENT FOR THE EMPLOYER RATING

The article analyzes the correlation between sociological reviews of enterprise employees and the employer rating. An HR branding system will allow the enterprise to become a good employer with good businesses, and ensure receiving economic and socio-psychological benefits. The paper proves that sociological reviews will help to form a positive vision on the labor market, to find new candidates; to improve working conditions. Furthermore, it allows an employer to take into account the opinion of the employees and satisfy their needs. The analysis points that enterprises that use sociological reviews have a good vision. If their results widely used in making director decisions, it will have advantages not only for employee and employer but business development.

Key words: sociological reviews, HR-branding, external and internal branding of the employer, management.

УДК 627.212 (477)

Логотова Т.Г.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри інноватики та управління
Приазовського державного технічного університету

Полторацький М.М.

аспірант кафедри інноватики та управління
Приазовського державного технічного університету
заступник голови з економіки
Адміністрації морських портів України

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті авторами представлено та проаналізовано структуру вантажопереробки в українських морських портах у 2018 р., виділено ключові типи вантажів (зерно, руда, вугілля, олія); досліджено та проілюстровано прогноз вантажопереробки (базовий та оптимальний варіанти) у морських портах України у період 2018-2038 рр.; досліджено та проілюстровано об'єм капітальних інвестицій в морських портах України у 2013-2017 рр.; наведено перелік перспективних інфраструктурних інвестиційних проектів в таких українських портах, як: Южний, Маріуполь, Рені, Ольвія, Чорноморськ, Одеса та Херсон; серед проектів проаналізовано найбільш привабливі для потенційних інвесторів (спеціалізовані перевантажувальні комплекси для вантажів, реконструкція причальної лінії, концесія залізнично-поромного комплексу державного підприємства).

Ключові слова: морський порт, вантажопереробка, капітальні інвестиції, модернізація, проект, інвестор.

В статье авторами представлена и проанализирована структура грузоперевалки в украинских морских портах в 2018 г., выделены ключевые типы грузов (зерно, руда, уголь, масло); исследован и проиллюстрирован прогноз грузоперевалки (базовый и оптимальный) в морских портах Украины в 2018-2038 гг.; исследован и проиллюстрирован объем капитальных инвестиций в морских портах Украины в 2013-2017 гг.; приведен перечень перспективных инфраструктурных проектов в таких украинских портах, как: Южный, Мариуполь, Рени, Ольвия, Черноморск, Одесса и Херсон; среди проектов проанализированы наиболее привлекательные для потенциальных инвесторов (специализированные перегрузочные комплексы для грузов, реконструкция причальной линии, концессия железнодорожного паромного комплекса государственного предприятия).

Ключевые слова: морской порт, грузооборот, капитальные инвестиции, модернизация, проект, инвестор.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку української економіки розвиток портової галузі є пріоритетним стратегічним вектором сучасної державної політики, тому питання модернізації інфраструктури українських морських портів є актуальною науковою темою дослідження в умовах активного розвитку транспортної галузі України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні та практичні питання роботи морських портів України в сучасних умовах розвитку національної економічної системи стали предметом досліджень багатьох вітчизняних провідних наукових установ та представлені в роботах наступних науковців: В.В. Вінніков, Н.В. Дубовик, Є.В. Ігнатенко, С.В. Ільченко, О.О. Карпенко, М.М. Макаренко, О.В. Меркт, В.М. Мірошко, О.П. Подцерковний, І.П. Продіус, С.В. Руденко, Т.О. Цабієва та інші.

Мета статті – аналіз комплексного процесу модернізації елементів портової інфраструктури в Україні в умовах ефективного розвитку транспортної галузі України.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах розвитку України інфраструктура морських портів, як ключових стратегічних державних підприємств, потребує ефективної модернізації при умовах перспективного збільшення вантажопотоків та поступового залучення нових видів транзитних вантажів або розширення спектру послуг стивідорними компаніями для міжнародних клієнтів-споживачів.

Згідно прогнозам фахівців морської галузі вантажні перевезення будуть поступово збіль-

шуватися, що напряму корелюється з необхідністю впровадження модернізації об'єктів морської інфраструктури, основними елементами якої є: причальна інфраструктура та наземна інфраструктура.

Слід зазначити, що фінансування та утримання гідротехнічних споруд в об'ємах, необхідних для підтримання їх паспортних характеристик, здійснюється за рахунок портових зборів, що справляються у морських портах, де розташовані гідротехнічні споруди.

Згідно галузевого Закону України «Про морські порти України» [1] у морському порту стягуються такі портові збори: корабельний, причальний, якірний, каналний, маяковий, адміністративний та санітарний. Використання коштів від портових зборів допускається виключно за їх цільовим призначенням.

Основними драйверами вантажопереробки в українських морських портах є: руда, вугілля, чорні метали, зерно та олія (див. рис. 1). Зниження перевалки таких вантажів як зерно та руда пов'язано зі зменшенням виробництва наведеної продукції та більш низьким врожаєм у 2018 р. порівняно з 2017 р.

Згідно прогнозам фахівців морської галузі України планові показники вантажопереробки продукції через морські порти мають позитивний тренд зростання (див. рис. 2).

Слід зазначити, що за 1 кв. 2018 р. загальний об'єм перевезень вантажів відносно 1 кв. 2017 р. знизився на 0,5% (43 605 тис. тонн) та має структуру, яка представлена на рис. 3.

Серед груп вантажів в українських морських портах за 4 місяці 2018 р. лідером є сухован-

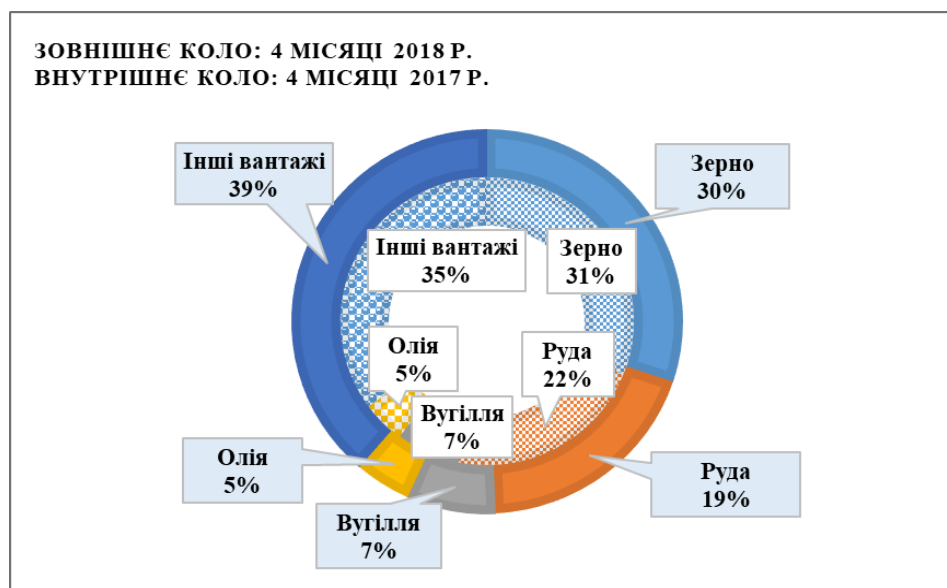

Рис. 1. Структура вантажопереробки в українських морських портах за 4 місяці 2017 та 2018 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі опрацювання [2]

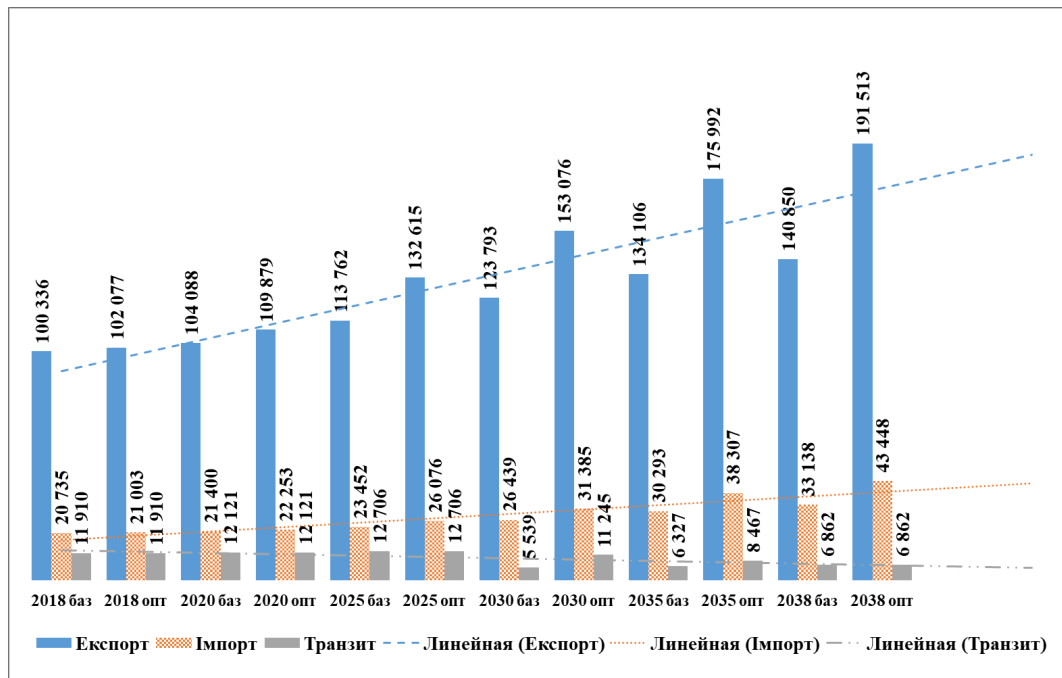

Рис. 2. Прогноз вантажопереробки (базовий та оптимальний варіанти) у морських портах України у період 2018-2038 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі опрацювання [3]

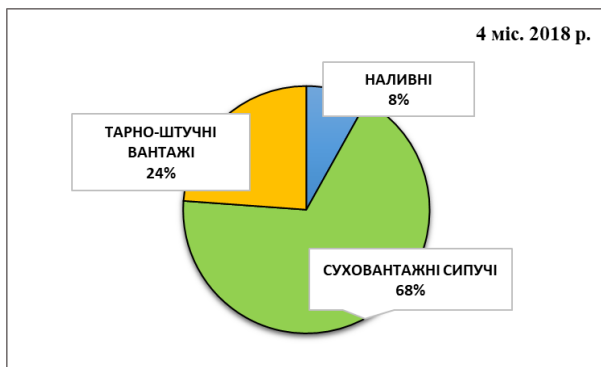

Рис. 3. Структура вантажопереробки в українських морських портах по ключових групах за 4 місяці 2018 р.

Джерело: побудовано авторами на основі опрацювання [2]

тажні сипучі вантажі, до складу яких входять: вугілля, руда та зерно. У аналогічному періоді 2017 р. структура по групах товарів була наступна: наливні – 8,5%, суховантажні сипучі – 72,9% та тарно-штучні вантажі – 18,5%.

В нас час державне підприємство «Адміністрація морських портів України» включає 13 морських портів та 263 причали, що експлуатуються відносно спеціалізації конкретного морського порту.

У 2017 р. показник вантажопереробки по всьому підприємству (сумарно всі морські порти) досяг відмітки 133 млн. тонн та прибуток досяг позначки 8 402 млн. грн.

Динаміка об'єму капітальних інвестицій представлена авторами на рис. 4. У 2017 р. відбулося збільшення капітальних інвестицій у порівнянні з 2013 р. на 38,71%, з 2014 р. на 66%, з 2015 р. на 281,49% та з 2016 р. на 146,97%. Збільшення капітальних інвестицій у 2017 р. пов'язано з впровадженням більш ефективної політики з переформатування морської галузі згідно світовим стандартам та нарощування темпів модернізації інфраструктури українських морських портів.

ДП «Адміністрація морських портів України» за підтримки уряду та галузевих профільних організацій було виокремлено ряд перспективних інфраструктурних інвестиційних проектів у портах Южний, Маріуполь, Рені, Ольвія (спеціалізований морський порт), Чорноморськ, Одеса та Херсон. За даними [4] велика частина проектів передбачає реконструкцію і будівництво нових перевантажувальних потужностей, включаючи будівництво нових причалів та тилових комплексів.

В порту «Южний» планується будівництво спеціалізованого перевантажувального комплексу навалювальних вантажів та реконструкції комплексу причалів №№ 5-8.

Завдання проекту полягає у забезпеченні збільшення обсягів та швидкості перевантаження експортних навалювальних вантажів, які поступають в порт залізничним транспортом та відвантажуються на морські судна (причали

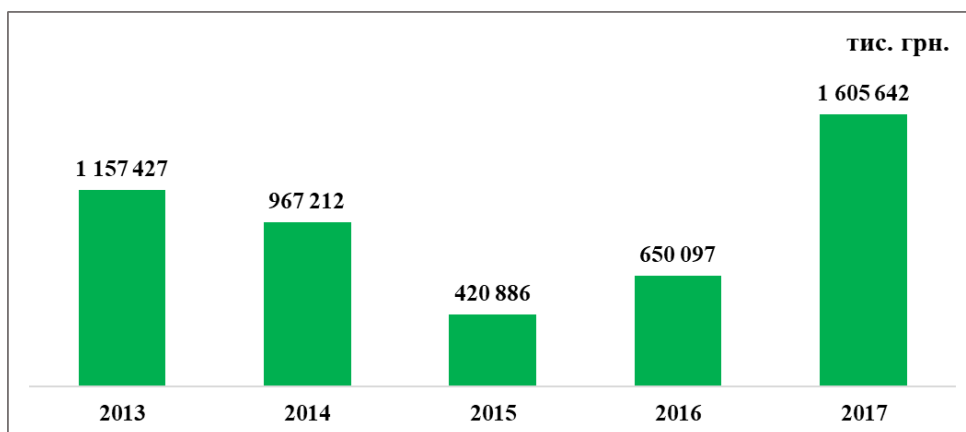

Рис. 4. Капітальні інвестиції в морських портах України у період 2013-2017 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано авторами на основі опрацювання [2]

№№ 5, 6), а також імпортних навалювальних вантажів, які поступають в порт морським шляхом та відвантажуються на залізничний транспорт (причали №№ 7, 8).

В порту Маріуполь планується будівництво спеціалізованого перевантажувального комплексу зернових вантажів в тилу причалів №№ 3, 4.

Будівництво спеціалізованого перевантажувального комплексу зернових вантажів планується у дві черги:

– I черга здійснюється державним підприємством «Маріупольський морський торговельний порт» та включає установку 10 силосів ємністю по 5,7 тис. тонн кожен, можливість автомобільного і залізничного розвантаження, встановлення однієї судноавантажувальної машини продуктивністю до 1000 т/год.;

– II черга планується здійснюватися за рахунок коштів приватного інвестора та включає установку приймального технологічного обладнання другого потоку станції розвантаження залізничних вагонів, блоку 4 оперативних силосів ємністю 2 тис. тонн, 13 силосів для зберігання зерна ємністю 74,1 тис. тонн, зерносушарки, причальної конвеєрної галереї та судноавантажувальної машини.

Роботи, які необхідно здійснити: будівництво зернового терміналу в тилу причалів №№ 3, 4 та реконструкція гідротехнічної частини причалів №№ 3, 4. Форма реалізації проекту: державно-приватне партнерство.

В порту Рені розробляється декілька проектів одночасно, а саме:

1) розвиток перевантажувального комплексу в тилу причалів №№ 34, 35, 36, 37 морського порту Рені;

2) розвиток виробничих потужностей на базі набережної портових майстерень (допоміжні причали №№ 1В, 29В) в морського порту Рені;

3) розвиток перевантажувального комплексу на території «Бази технічного обслуговування» морського порту Рені.

В спеціалізованому морському порту «Ольвія» розглядається Проект концесії майна державного підприємства «Стивідорна компанія «Ольвія», розташованого на лівому березі річки Південний Буг, із легким доступом до відкритого моря та системи внутрішніх водних шляхів. У рамках проекту розглядається можливість реконструкції, модернізації існуючих об'єктів та будівництво нових портових терміналів. Передбачається можливість будівництва нових причалів та проведення днопоглиблювальних робіт.

Концесія – надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній або фізичній особі (суб'єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатацію) об'єкта концесії (строкове платне володіння), за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов'язань по створенню (будівництву) та (або) управлінню (експлуатації) об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику [5].

В порту Чорноморськ розглядається Проект концесії залізнично-поромного комплексу державного підприємства «Морський торговельний порт «Чорноморськ». Розглядається можливість передання залізнично-поромного комплексу з причалами №№ 26, 27, 28 загальною площею 36,86 га, як єдиного майнового комплексу, компанії-інвестору на умовах договору концесії для здійснення реконструкції, переоснащення та подальшої експлуатації.

В порту Одеса пропонується передача пасажирського терміналу Одеського морського вокзалу інвестору для оперування та співробітництва. Пасажирський термінал Одеського морського порту розташований у центрі міста, поруч із основними визначними пам'ятками міста. На пасажирському терміналі розташовані наступні об'єкти: концертно-виставковий зал і центральний зал будівлі терміналу; готель «Одеса»; ресторан «Гранд Європа»; морська арт-галерея та яхтовий комплекс.

В порту Херсон планується впровадження Проекту концесії майна державного підприємства «Херсонський морський торговельний порт». Проект передбачає передачу майна державного підприємства «Херсонський морський торговельний порт» з основною операційною ділянкою 12,8 га та площею на лівому березі 30 га, як цілісного майнового комплексу, інвестору за концесійною угодою для реконструкції, переобладнання та подальшої експлуатації.

В рамках проекту необхідно зробити модернізацію існуючої портової інфраструктури, відновлення рухомого майна (необхідні капітальні інвестиції оцінюються міжнародними консультантами на суму до 45 млн. дол. США); оперативну оптимізацію та підвищення якості послуг відповідно до найкращих міжнародних екологічних та соціальних стандартів; створення ґрунтової бази для зростання пропускної спроможності портів.

Слід відмітити, що сприятливе місце розташування та мультимодальний доступ до порту – це можливість для розвитку мультимодального вантажного вузла, величезний потенціал за рахунок нововведень та модернізації; значний потенціал зростання експорту оцінений міжнародними консультантами, а також можливо

залучення додаткових обсягів вантажів за умови покращення функціонування внутрішніх водних шляхів.

Для держави, як вигодоотримувача, вказані проекти передбачають: збільшення надходжень у бюджеті різних рівнів (сплата податків, обов'язкових платежів); ефективне управління державним майном; розвиток морегосподарського комплексу відносно сучасних техніко-екологічних нормативів.

Планові показники об'єму днопоглиблювальних по українських портах у 2018 р. [2] представлені авторами на рис. 5.

Таким чином, в сучасних умовах трансформації морської галузі України інвестиційні проекти повинні активно розроблятися та проходити поетапний процес активного впровадження, за основними формами взаємодії держави та бізнесу в сфері портової діяльності: концесією, орендою, спільною діяльністю та проекти із залученням державної підтримки або на основі приватного інвестування.

Висновки з проведеного дослідження.

В роботі досліджено структуру вантажопереробки в українських морських портах за 4 місяці 2018 р. у порівнянні з аналогічним періодом 2017 р. та виявлено, що основними драйверами вантажопереробки є: руда, вугілля, чорні метали, зерно та олія; серед ключових груп вантажопереробки, таким чином, лідируючими у структурі є суховантажні сипучі вантажі (68%), друге і третє місця займають тарноштучні (24%) та наливні (8%).

Проаналізовано та визначено, що об'єм капітальних інвестицій в морських портах у 2017 р. має позитивну динаміку, що пов'язано з державним вектором необхідної модернізації портової інфраструктури задля збільшення рівня вантажопотоку через українські порти

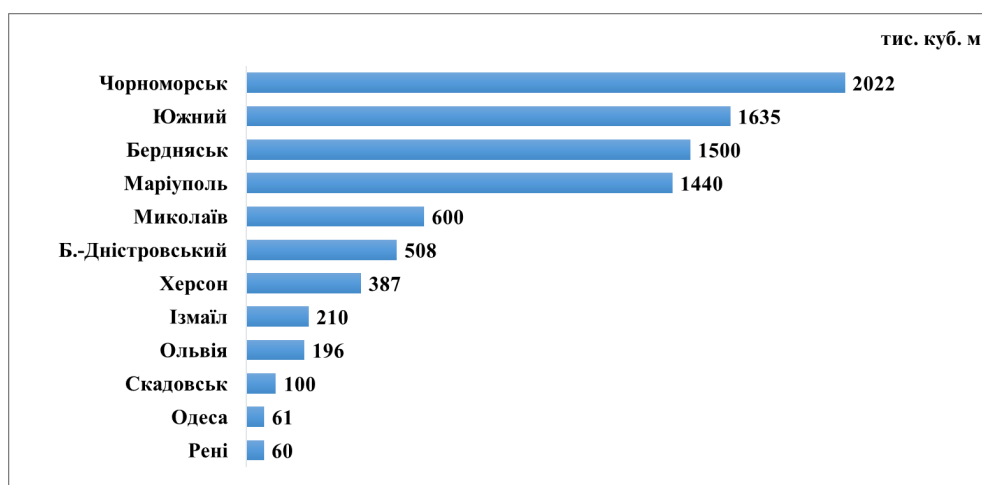

Рис. 5. Об'єм днопоглиблювальних робіт в морських портах у 2018 р.

Джерело: побудовано авторами на основі опрацювання [2]

та оновлення території портів згідно світовим нормативам.

Досліджено та визначено перелік перспективних інфраструктурних інвестиційних проєктів в українських портах Южний, Маріуполь, Рені, Ольвія, Чорноморськ, Одеса та Херсон, що відповідає принципам закладеним в стратегії розвитку морської галузі України.

Проаналізовано та визначено, що в портах Южний, Маріуполь, Рені планується будівництво декількох спеціалізованих перевантажувальних комплексів та реконструкції

причальної лінії, що дасть можливість підвищити потужності перевалки окремих видів вантажів для кожного порту.

Досліджено та визначено, що в спеціалізованому морському порту «Ольвія» розглядається Проєкт концесії майна державного підприємства «Стивідорна компанія «Ольвія», а в порту Чорноморськ розглядається Проєкт концесії залізнично-поромного комплексу державного підприємства «Морський торговельний порт «Чорноморськ», що дасть можливість більш ефективно використовувати державне майно.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про морські порти України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4709-17>.
2. Офіційний сайт ДП «Адміністрація морських портів України» URL: <http://uspa.gov.ua>.
3. Офіційний сайт «Центр транспортних стратегій». URL: <https://cfts.org.ua/>.
4. В. Кістюн: Близько 90 млрд грн буде залучено цього року в модернізацію української інфраструктури. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/volodimir-kistion-blizko-90-mlrd-grn-bude-zalucheno-cogorich-v-modernizaciyu-ukrayinskoyi-infrastrukturі>.
5. Закон України «Про концесії». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997-14>.

Logutova T.H., Poltoratskiy M.M.

MODERNIZATION OF SEAPORTS INFRASTRUCTURE OF UKRAINE UNDER MODERN CONDITIONS

The authors present and analyse in this article the cargo processing structure in Ukrainian seaports during 4 months of 2018 and identify key types of goods (grain, ore, coal, oil); the forecast studied and illustrated of cargo processing (basic and optimization cases) in seaports of Ukraine for a period of 2018–2038; the volume studied and illustrated of capital investments in seaports of Ukraine in 2013–2017; cargoes structure shown and illustrated in Ukrainian seaports by key groups within a period of 4 months in 2018 (bulk, dry cargo and packaged goods); planned capital investments shown and illustrated in the seaports of Ukraine in 2018 (Chornomorsk, Yuzhnyi, Berdiansk, Mariupol); perspective infrastructure investment projects presented and analysed in the Ukrainian ports of Yuzhnyi, Mariupol, Reni, Olvia, Chornomorsk, Odesa and Kherson. Among the projects, the most attractive for investors selected and analysed: construction of a specialized reloading complex for bulk cargoes and reconstruction of berths complex №№ 5-8 in the Yuzhnyi Port; construction of a specialized reloading complex for grain cargoes at the rear of berths №№ 3, 4 in the Mariupol Port (two stages of construction: first stage at the expense of state funds, and second one at the expense of a private investor). Three major infrastructure projects are developing in the Reni Port (reloading complex development at the rear of berths №№ 34, 35, 36, 37; production facilities development at the quay of port workshops (auxiliary berths №№ 1B, 29B); reloading complex development within the area of “Maintenance facility”); Draft Concession of the Railway-Ferry Complex of the State Enterprise Chornomorsk Commercial Seaport”; the passenger terminal transfer of the Odesa Maritime Station to investor for operation and the Odesa Port cooperation; implementation of the Concession Project for the State Enterprise Property “Kherson Commercial Seaport”.

Key words: sea port, cargo processing, capital investments, modernization, project, investor.